

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

22 de Euictionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

De Euctionibus. Cap. 22.

Lib. 1. P. tit. 2. Lib. 3. C. iij.

- 1 Euctionis actio quid & Græcis.
- 2 Euctio, quamvis nihil fuerit de ea actum, venit in venditione. Mancipio dare quid, eod.
- 3 Emere quid.
- 4 Euctionis distinctio.
- 5 Euctio in alio quam emtoris locum habet. eod.
- 6 Euctio in materia & persona.
- 7 Euctio pro parte, & pro tota re vendita quomodo intencetur.
- 8 Euctio res quando vere dicitur.
- 9 Euctione obligatus non agit. eod.
- 10 Auctor primus & secundus in emtione.
- 11 Euctionis petitio quid continet, duplum, vel simplum.
- 12 Euctio in quibus causis non competat.
- 13 Alienum vendens in quantum, Boetiorum lege tenetur.

Graci appellat: actionem *βελουτωρ* quam intendunt emtores venditori, si alio quopiam rem sibi venditam vindicant venditionem non confirmet venditor, ut scribit Suidas, in dicto verbo *βελουτωρ*. Actionem ex emto pro eucta re decernunt leges emtori contra venditorem, per quam emtoris rem facere tenetur venditor, si dominus est, sicut emtor pretium venditoris. Quod si dominus non fuerit qui vendit, qui emit euctionis nomine venditorem obligat, l. ex emto, 11. de actio. emt. ex natura contractus emtionis: quamvis de ea nihil nominatim cautum est, l. non dubitatur, de euct. C. Pompon. in l. in vend. 66. de contrahen. emt. P. ut neque pacto generaliter fieri possit, ne emtor de euctione teneatur, propter doli suspensionem: cumque emtio bonæ fidei iudicium sit, l. tenetur, §. fin. de actio. emt. P. cum simil. ibi nota, ut l. Julianus, 14. §. idem Julianus, eod. tit. Erat antiquitus etiam hoc ex substantia mancipationis. Nam mancipio dare rem, nihil aliud erat, quam euctionem promittere. Mancipium enim dominium & possessionem significat, vel dominii traditionem: & mancipio accipere ea lege emere, quod pluribus illustrat proborum auctorum exemplis Budæus, in annotat. ad Pandectas, in l. 2. ubi de vindictis agit, de orig. iur. ut repetitione hic non censeam vitandum.

Euincere in genere est, rem auferre. Sed in iure cum de euctione agitur efficaciter, intelligi par est, euctam & ablatam rem a venditore, auctore iudice, l. non tamen, 24. de euct. P. Sic constituetur euctionem ex qua agi non potest: & euctionem ex qua recte, & efficaciter agitur. Item efficaciter aliam, quæ ex aliis contractibus, quam ex emtionis alienatione datur, siue eius nomine cautum est, l. sciendum est, 51. de euct. P. ut pro fundo dato in dotem, l. non solum, 53. de iur. dor. P. vel si ex natura negotii legis auctoritate detur, veluti ex permutatione, ex qua pro euctione dabitur actio, l. factum, l. 1. unde si ea res, de rerum perm. lib. 19. P. 11. 4. Et si res in litum data creditoribus eucta, vtilis ex emto pro euctione competit, l. 4. C. de emtione. Porro in donatione simplici, euctionem non deberi placuit, si res aliena donetur, & euincatur, in iustive in eam facti sunt: nisi vel pacto, seu stipulatione placuerit de euctione teneri donantem, l. 2. C. de euctio, vel si dolo se veratus est qui donauit: quo casu & de dolo agitur, l. Arif. 18 §. fin. de don. lib. 30. P. 11. 5. Item & nisi donatio esset remuneratoria, d. spuat & probat late Boetius decisio. 67. nu. 1. nec tamen in donatione omnium bonorum habet locum euctio, idem Boetius decisio. 13. nu. 26. per l. 2. de hered. vend. P.

Aliam tamen potius euctionis causam ex emtione, quam res vendita, aliquo & certo modo, iudice auctore euincitur, vel auferitur emtori: & ita hic emta res, propria est materia euctionis de qua agitur: personæ, emtor, venditor, & dominus qui rem suam ab emtore euit. Siue tamen pars rei venditæ euitatur, siue tota, habet regressum emtor in venditorem, cum distinctione: siquid pars pro indiviso euincatur, regressum habet pro quantitate euctæ partis. Quod si certus locus euictus sit, non pro indiviso portio fundi, pro bonitate loci est regressus: videlicet habitatio numerus vilissimus, vel pretiosissimus fuerit euictus, l. 1. de euct. P. quod maxime in his, quæ citra corruptionem formæ substantiæ diuidi possunt. In aliis autem corporibus, quæ formæ non patiuntur sectionem in formas similes, pro parte euctio fieri non potest, sicuti in stipulatione de plac. Cum homo venditur, pars adiectio inquit Vlpianus, necessaria est: quia non potest videri homo euictus, cū pars eius euicta est, l. si d. d. 56. §. in stipulatione, de euct. P. vide Boet. decis. 46. nu. 8. Itæ Paulus de reb. diuidis

27. §. fin. de edil. edict. Præstabit & ultra venditor emtori omne damnum, quod contingit emtori ex re vitiosa, l. i. C. de edil. act. l. cum autem, 27. §. Iulianus ait, eod. P. l. serus, & filius, 17. §. cum autem, & l. serus, 63. de furtis in P. vlturas pretii, & tumtus, quos rei venditæ causa fecit, maxime cum ipse fructus reitituat. Tamen si quid damni inde sensit, aut si quid impedit pro re, consequetur officio iudicis, l. illud sciendum, 29. eodem l. quaro, 58. eodem tit. P. Harum omnium præstationum faciendarum causa cautiones vtrinq; dantur, vel in præteritum, vel in futurum conceptæ. Et cum reddatur mancipium ab emtore venditori, de dolo malo reprimitti oportet: & ideo cautio necessaria, inquit Pomponius, ne forte, aut pignori datus sit ab emtore, aut iussu eius damnus, siue furtum alicui datum sit, ut hæc reddantur, si expedit. Item si serus sine culpa emtoris in fuga est, nihilominus condemnatur venditor, sed cautione intercepta, ut emtor hominem persequatur, & in suam potestatem redactum venditori reddat, l. redhibere, 21. §. cum reddatur, & §. fin. eodem tit. de edil. edict. & neque per se, neque per heredem eius fieri, quominus cum venditor habeat, l. & neque, 22. eodem. Cavendumque ex utraque parte ut siquidem sine dolo malo condemnatus sit, vel si quid ex eo quod egerit ad eum peruenit, dolo malo eius factum sit, quominus ad eum perueniret, id reddat, l. item si serus, 30. eod.

Affine tactioni redhibitoria, est æstimatorium iudicium, seu quanto minoris, ut quanto minoris emisset, si scilicet vitium, pretium ei restitueretur, l. quotus, de seruittute, 61. eodem. Idcirco enim æstimator rei sit, & lapsus pro eadem re agi poterit, quanto minoris, dum modo caueatur, ne b. s. emtione rei æstimatoriam, qui agit consequatur, l. quod si noluit, 31. §. si quis egerit eod. l. quia dicitur, 32. de euct. in P. Atque in hac æstimatione faciendâ, in picpicis nam duo, p. utraue animalia, vel duæ, pluresve res certo vsuæque necessitate veniant vno pretio, an vero plura simpliciter. Nam in primo casu, si vnum animal vitiosum sit, non ex pretio vitiositatum pretium erit componendum, sed ex omnibus quanto minoris sit: in alio contra, prout Vlpia adfert exempla in l. adiles aiunt, 38. §. si forte in eum mularem, de edil. edict. P. Et Pompon. in l. Labo scribit, 64. eo. tit. Et si vnum ex pluribus redhibeat, ut si simul alia redhibeantur iudicium pollicentur adiles, l. adiles aiunt, 38. eo. tit. Tempus redhibitionis sex menses vtilis ad agendum habet: si autem res non redhibeatur, at agatur quanto minoris, annus vtilis est: sed tempus redhibitionis ex die venditionis currit: aut si dictum, promissumve quid sit, ex eo, ex quo dictum promissumve quid est, l. sciendum tamen, l. 19. §. si l. adiles aiunt, 28. de edil. edict. l. 2. C. eod. tit. Verum tamen cum sex menses vtilis, quibus experiundi potestas fuit, redhibitoria actioni præstat, non videtur potestatem experiundi habuisse, si vitium fugitius latens ignorauit: nõ idcirco tamen disoluta ignorantiam emtoris excusare oportebit, Papi. in l. c. sex menses, 55. de ads. edict. P. Sic non valet agere, non currit vtilis ad agendum tempus, l. annus vtilis, de calumniâ in P. Propter edicti ædilitium etiam caput de iumentis vendendis, vti optime ornata fuerint vendendi causa, ita emtoribus tradantur: si quid ita factum non erit, de ornamentis restituendis, iumentive ornamentorum nomine redhibendis, dies sexaginta constituti sunt, l. adiles aiunt, 38. de edil. edict.

Affine tactioni redhibitoria, est æstimatorium iudicium, seu quanto minoris, ut quanto minoris emisset, si scilicet vitium, pretium ei restitueretur, l. quotus, de seruittute, 61. eodem. Idcirco enim æstimator rei sit, & lapsus pro eadem re agi poterit, quanto minoris, dum modo caueatur, ne b. s. emtione rei æstimatoriam, qui agit consequatur, l. quod si noluit, 31. §. si quis egerit eod. l. quia dicitur, 32. de euct. in P. Atque in hac æstimatione faciendâ, in picpicis nam duo, p. utraue animalia, vel duæ, pluresve res certo vsuæque necessitate veniant vno pretio, an vero plura simpliciter. Nam in primo casu, si vnum animal vitiosum sit, non ex pretio vitiositatum pretium erit componendum, sed ex omnibus quanto minoris sit: in alio contra, prout Vlpia adfert exempla in l. adiles aiunt, 38. §. si forte in eum mularem, de edil. edict. P. Et Pompon. in l. Labo scribit, 64. eo. tit. Et si vnum ex pluribus redhibeat, ut si simul alia redhibeantur iudicium pollicentur adiles, l. adiles aiunt, 38. eo. tit. Tempus redhibitionis sex menses vtilis ad agendum habet: si autem res non redhibeatur, at agatur quanto minoris, annus vtilis est: sed tempus redhibitionis ex die venditionis currit: aut si dictum, promissumve quid sit, ex eo, ex quo dictum promissumve quid est, l. sciendum tamen, l. 19. §. si l. adiles aiunt, 28. de edil. edict. l. 2. C. eod. tit. Verum tamen cum sex menses vtilis, quibus experiundi potestas fuit, redhibitoria actioni præstat, non videtur potestatem experiundi habuisse, si vitium fugitius latens ignorauit: nõ idcirco tamen disoluta ignorantiam emtoris excusare oportebit, Papi. in l. c. sex menses, 55. de ads. edict. P. Sic non valet agere, non currit vtilis ad agendum tempus, l. annus vtilis, de calumniâ in P. Propter edicti ædilitium etiam caput de iumentis vendendis, vti optime ornata fuerint vendendi causa, ita emtoribus tradantur: si quid ita factum non erit, de ornamentis restituendis, iumentive ornamentorum nomine redhibendis, dies sexaginta constituti sunt, l. adiles aiunt, 38. de edil. edict.

distinguit: si fundo vendito pars euincatur, si singula venierint certo pretio, tunc non pro bonitate, sed quantum singula venierint. quæ euicta fuerint prætidum: etiã ea quæ meliora fuerint. 7 eu. et. sint. *l. si fundo vendito, §. 3. de euictio.* ¶ Tunc autem res euicta esse videtur, si ita amittatur, vt eã emtori habere non liceat, vt spes habendi sit abscessa, *l. si seruum, 21. §. si melius, Paul. in l. euictus, §. 5. de euict. P.* Quod enim euincitur in bonis nostris non est, in *l. quod enim, §. 10. de reg. iur.* si quidem res aliena vendita sine consensu domini, per dominum emtori auferri potest, *l. rem alienam, 28. de contrah. emt. in P. l. si filio, §. 1. sol. matr. in P. l. si fundum tuum, §. de reb. alien. non alien. l. 4. C. tit. 51.* nisi dominus postea ratam habuerit alienationem *l. venditioni, 4. de vsuca. pro emtor. lib. 7. C. tit. 26. l. exceptione, C. de euictio. l. iusto errore, 4. §. constat, de vsucap. lib. 41. P. tit. 3.* vel nisi res quæ aliena vendita est, perueniat in dominum venditoris, quo casu firmatur venditio, neq; potest eandem, tanquam alienam venditam ab emtore petere. Vnde nata regula, eum quem tener de euictione actio, agentem repellere exceptionem: quod is qui alienam rem vendidit, si adeptus rem fuerit, teneatur implere emtionem, *l. vendicantem, 17. §. l. sed et si, de euict. in P. 1. §. 1. 2. de exceptione rei ven. lib. 21. P. tit. 3. l. si quis alienam, 47. de act. emt. l. apud Celsum, 4. §. si a Titio, de dol. mal. exceptio. lib. 44. P. tit. 4. l. cum vir, 4. 2. de vsuca. 41. P. tit. 3. l. siue possessio, 14. C. de euictio.* Quamobrem hinc constat, venditorem euincere rem non posse: necessarium eius heredem eo nomine, quod heres sit: proprio tamẽ nomine poterit: veram si obtineat nomine heredis, de euictione teneatur, *l. Scia fundos, 73. de euictio. P. d. l. sine possessio, de eod. l. 1. de exceptione rei ven. in P. l. venditri, 3. C. de reb. alien. non alien. lib. 4. C. tit. 51.* Idem fere dicendum in persona fideiussoris venditoris, qui nõ potest rem euincere: quia per fideiussorem de euictione se obligauit, *l. exceptione doli, 11. C. de euict. dolo* quippe facit, qui petit quod statim restitutus est, *l. dolo, de except. doli. P. c. l. fin. C. de euict. in herede tamen fideiussoris, quamuis de euictione possit teneri, tamen singulare est, vt possit suo nomine euincere.* ¶ Auctorem ¶ leges eum dicunt, qui de euictione teneatur, *l. de pericul. §. commo. rei vend. l. auctor, §. l. emtor, C. de euict. item & eam qui pro venditore fideiussor auctorem secundum, l. 2. de euictio. P.* ¶ Petitio ¶ autem sit euictionis causa, secundum ea quæ præscripta sunt in venditione: vt si in simplum eius nomine in ea præmissum sit, pretium tantum restituitur, *l. euicta, 16. de euict. P.* Quod etsi dictum non sit, tamen ex natura emtionis præstat, *l. si in venditione, 60. §. si q. eod. tit. P. l. lex emto, de actio. emt. P.* Pari modo agitur ad duplum, triplum, quadruplum, si ita conuentum sit, videlicet pretii conuenti, non bonitatis rei, *l. si fundo, §. 5. l. cum fundus, 48. l. vindicantem, 17. de euictio.* Si nihil stipulatione conuentum est, agitur ex emto ad id quod interest, quamuis de euictione nominatim nõ fuerit promissum, *l. non dubitatur, 6. §. l. si tibi liberam, C. de euictio. l. in vendendo, 66. de contrah. emt. P. l. euictio, 2. l. si dictum, l. si plus, de euictio. P.* Sic iudicatum olim referunt, Valerius Max. & Cicero, in causa venditionis ædium Claudi Centimali, quas in Caelio monte habes, vendiderat P. Calpurnio Lunario: cui tacuit se iustum ab auguribus eas demoliri: quare & Catone iudice damnatus emtori damnum præstare, Cicero 3. Officior. Valer. Max. lib. 3. c. 2.

10 ¶ Sunt tamen casus, pro quibus non competit euictionis actio. 1. Si scienter quis alienam rem emerit, *l. si fundum, C. de euict. 2.* Si emtor ab eo qui rem reperit, in ius vocatus venditorem in initio litis non vocauerit: vt defenderet, qua ratione auctore non defendente, in defectum probationum, euicta sit res, *l. emtor, §. l. auctore, C. de euict. l. si rem, §. l. si fundo, §. fin. eod. tit. P.* 3. Si ob contumaciam emtoris res ei adimatur, *l. si deo, §. 5. de euict. P. 4.* Si venditor absente emtor condemnatus non appellauit, *l. Flouennius, 163. eo. tit. P. 5.* Si per imprudentiam & iniuriam iudicis, res euincatur, *l. si per imprudentiam, §. 1. eod. tit. 6.* Si sponte emtor cum euicente compromiserit, *l. si dictum, §. 6. §. si compromisso, eod. tit. & eo arbitrio re priuatus fuerit: diuertum tamen si coactus compromittat, Bartol. in d. §. si cum promisso, & Bald. in l. 1. de peric. §. commo. rei vend. P. 7.* Si cum emtor potuisset rem vsucapere, non vsuceperit, *l. si dictum, §. si cum possit.* Nam qui alienam rem vendidit, desinit post longi temporis præscriptionem emtori teneri, *l. qui alienam, §. 4. de euictio. P. 8.* venditor vendens pignus, de euictione, eius nomine non teneatur: nisi aliter conuentum sit, *l. 1. §. 2. de creditorem euictio pigno. non debere.* 9. Qui vendit hereditatem, non teneatur pro rebus singularibus: nisi aliud dictum sit, *l. 2. C. de eu. l. 10.* Placuit etiam, in ius vocatum euictionis nomine, quod Galli dicunt, *a prendre le garand,* nõ posse de euictione in alium agere, quin prius ipse euictionis defensionem in se suscepit, vt

decisum placito curia suprema Lutetianæ 12. Ianuarii 1530. Io.annes Gallus, in questionibus decisis per arresta, quest. 3. l. 8. in vs. parte styli parliamenti Austriæ, secundum ordinem Molines. ¶ Lex ¶ Bo. iuatorum est, vt qualicumque sine voluntate domini vendiderit, ipsam rem reddat per legem, & consimilem aliam: & si illam rem inuenire non potest, alias duas res consimiles, in legibus Boiuarum, c. 20. de venditionibus, tit. 1. Qui vendiderit hominem liberum, si ille suam probat libertatem, venditor emtori reddat, eod. lib. §. cap. tit. 5. & similiter in aliena res vendita, eod. tit. c. 4.

De Rescindenda venditione.

Cap. 23.

Lib. 18. P. tit. 5. Lib. 4. C. tit. 4. 4.

- 1 & 2 Emtio aut nulla, aut rescindenda, & nulla qua.
- 2 Venditiones quæ, & quibus causis rescinduntur.
- Volentibus, aut iniuris contrahentibus, eod.
- 3 Venditionis rescissio quid efficiat.

Emtio nulla est, ¶ aut rescindenda. Nulla ipso iure corrui, nec eger rescissione, sed interdum exigit vt talis a iudice declaratur: tum propter perulaciam contrahentium, tum ob repetitionem traditorum. Si imaginaria venditio nulla est, *l. nulla, §. de contrah. emt. P.* & quæ contra legem prohibitionem fit, *l. quem admodum, de agrico. & cens. lib. 1. C. l. non dubium, C. de legib. vel si ei dolo venditoris causam dederit, l. & eleganter, de dol. in P. l. si dolo, C. de rescin. vend. vel errore fiat, *l. nihil, 1. 16. de reg. iur. si vsuaria sit, cuius generis species declarauit Carolus 5. Cæsar in comitiis Augustæ Vindellicorum habitis 1548. cum merces pluris, quæ valeant, in contractu venditionis æstimentur, &c. in dictis comitiis, cap. 17.**

¶ Rescinduntur tamen venditiones quæ aliquo modo subsistere poterant: verum ab illis discedi, ratio maior quædam suadet. Et quia plures possunt occurrere cause iuste, plures etiam rescindendi erunt modi: quoruñ insigniores aliquos explanabimus, Deo volente. Et in summa, aut volentibus, interdum & iniuris contrahentibus ab emtione: id tamen regulari iure obtinet, vt ab ea non discedatur, altera partium inuita: quia non est huius contractui, sicut nec in ceteris nominatis, locus pænitentia, *l. 3. de rescinden. vendit. l. sicut, de actio. C. l. in commodato, §. sicut commodato, P.* Rescinditur itaque emtio vtriusq; contrahentium consensu solo existente reintegra, *l. 1. §. 2. quan. lice. ab emt. recede. C. l. 3. de rescin. vend. §. fin. qui. mo. toll. l. nihil tam naturale, de reg. iur. l. sed Celsus, §. fin. de contrah. emt.* Quod si non sit integra, pretio soluto, vel re tradita, cum consensu & res restituit, vel pretium debet, *l. 2. de rescinden. vendit. P. l. ab emtione, de pacti. P.* Fit & per acceptationem hæc rescissio, *l. fin. de acceptatio. P. l. cum emtor, de rescin. vend. P.* sed & pacto additionis in diem, *l. si debitor, de in diem addit. P.* & legis commissoria, *l. sed Celsus, §. 1. de contrah. emt. P.* redhibitione pactitia: de quibus paulo ante diximus. Ceterum redhibitio pactitia nouam venditionem continere videtur, priore resoluta, vt etiam a rescissione simplici ex consensu facta, aliquo modo separari mereatur, in qua sine reuenditione resolutur consensu contractus, *l. in l. si quando liceas ab emtio. disce. l. ab emtione, de pacti. P.* Inuito altero rescinditur, ædilitia actione, de qua etiam iam tractatum: item & ob defectum legitimi pretii, redhibitione gentilitia, de quibus mox. De i cum auxilio: item si metu sit facta.

¶ Rescissio ¶ restituit conuenientes seu contrahentes in pristinum ius, quod illis erat antequam contraherent, *l. cum autem, §. 1. de ed. edicto, l. si hominem, de vsuca. P. l. voluntate, §. 1. quib. mod. pign. vel hypoth. sol. & proinde res, & pretium restituntur, si datum fuerit, *l. ed. edicto, l. si aduer. ven. C.* etiam si minor velit improbare venditionem rerum suarum sine solemnitate factam, & pretium accepit, quod in sui utilitatem sit conuersum: nam illud restituet, non aliter, *l. viue, 1. 4. l. pradiorum 10. l. si pradium, 16. de pred. & alia reb. minor. lib. 5. C. tit. 71. l. vni, de repura. lib. 2. C. tit. 48. l. quod minor, §. restituito, l. patri, §. si pecunia, & l. fundus, circumuento, & l. emtor, §. 1. de minori. 25. ann. Restituuntur & pretii & rerum accessiones, *l. ed. §. 1. cum autem, de ed. edict. P.* Sed & emtor qui rem restituit, repetit quanto plurimi res meliorationibus aucta est, *l. 1. §. 2. de alluio. l. intra visle, §. vendentibus de uiuo. l. in fundo, de rei vendit. nisi illicite alienatione prohibita, facta fuisset venditio qua rescinditur, *l. chirographis, §. 1. de administr. int.****